

1. ÀMBIT GEOGRÀFIC

1.1. ÀMBIT GEOGRÀFIC I HIDROGRAFIA

per Juli Ochoa González

Fons de Les Fatjones i la vall de Sant Just, vistes des del collet de l'Espingosa.

Sant Just Desvern és un municipi que es troba situat als vessants sud-occidentals de la serra de Collserola, abastant el seu terme municipal una extensió de 7,85 quilòmetres quadrats.

Encara que geogràficament, històricament i associativament ha estat sempre considerat com part constitutiva del Baix Llobregat, comarca amb la qual se sent plenament identificat, quan la Generalitat de Catalunya féu l'any 1934 la seva divisió territorial en comarques el va integrar dins del Barcelonès, juntament amb la veïna població d'Esplugues. En tot moment ambdues poblacions han manifestat la seva vocació baixllobregatina, i ha estat a la fi reconeguda oficialment tal identitat pel Parlament de Catalunya el 12 de desembre de 1989.

El terme municipal de Sant Just Desvern es troba comprès entre les latituds $41^{\circ} 22' 25''$ i $41^{\circ} 25' 10''$ i les longituds $5^{\circ} 44' 30''$ i $5^{\circ} 47' 38''$, presentant una forma sensiblement rectangular, en què l'eix major està orientat de sud-oest a nord-oest.

La seva màxima cota es troba situada a 405 metres sobre el nivell del mar, gairebé al cim del turó de Marlès (416 m), mentre que el punt més baix del terme ho està a uns 40 m, dins del parc de la Torreblanca.

Limita al nord amb Barcelona (antic terme de Vallvidrera), a l'oest amb Sant Feliu de Llobregat (en part, antic terme de Santa Creu d'Olorda), al sud amb Sant Joan Despí i Esplugues de Llobregat, i a l'est amb Esplugues de Llobregat i Barcelona (en part, antic terme de Sant Vicenç de Sarrià).

Pel que fa a l'orografia, les muntanyes de Sant Just són les que envolten la conca hidrogràfica de la riera de Sant Just, la qual forma una vall que s'obre al pla del Llobregat entre els turons de la Penya del Moro i Sant Pere Màrtir.

Seguint la línia de carenes entre un i altre turó, trobem que les diferents elevacions que configuren el nostre terme municipal són: l'abans esmentada Penya del Moro (276 m), el coll de can Solanes (223 m), el turó de ca n'Oliveres (258 m), els dos cims de la Coscollera (361 i 372 m), el coll de les Torres (347 m), el turó de Marlès (416 m, el cim del qual es troba en terme de Barcelona), el coll de can Cuiàs (312 m), el turó de Llevallol (377 m), el turó de l'Espinagosa (385 m), el collet de l'Espinagosa (353 m), el turó d'en Cors o puig Aguilar (389 m), la muntanya Pelada (356 m), el cim de l'entre canal dels torrents Font del Rector i Font del Ferro (351 m), el coll del Portell (337 m) i la muntanya de Sant Pere Màrtir, antigament anomenada puig d'Ossa, en què el cim fa partió entre Esplugues i Barcelona on arriba el terme de Sant Just fins a la cota 367 m. Des de Sant Pere Màrtir, la línia de muntanyes baixa ràpidament cap al pla per la plaça Mireia (227 m), turó del Temple (264 m, el cim del qual està en terme d'Esplugues), turó d'en Ramoneda (197 m) i Creu del Pedró (175 m), sent el Serral (130 m) el seu darrer contrafort.

L'àmbit definit per les muntanyes abans esmentades constitueix principalment la conca de la riera de Sant Just en el seu tram superior.

Aquesta riera té l'origen a la part septentrional del terme, i, després d'un recorregut de 6,8 quilòmetres, aboca les aigües al riu Llobregat, ja en terme de Sant Feliu, on és anomenada riera Pahissa. En l'inici està formada per la unió del torrent de Les Fatjones amb el de la Font del Rector. Els seus principals afluents per la dreta són el torrent de can Cuiàs, situat al curs superior, el de can Solanes, i el torrent del Pou Nou, aquest darrer quan la riera ja s'obre al pla. La resta són curtes torrenteres en fort pendent que davallen dels vessants de la Coscollera i de la Penya del Moro. Els afluents per l'esquerra, generalment de major recorregut que els anteriors, són

el torrent de la Font del Ferro, el torrent Bo i el de can Biosca, amb el subafluent de can Cortès. Emmascarat pel centre urbà hi ha un darrer afluent que segueix aproximadament els carrers Batista i Roca, Salut i Baixada del Mas.

A més de la conca de la riera de Sant Just, en el nostre terme hi ha d'altres torrents i rieres.

Així, en el sector sud-oriental del terme es troba el torrent de la Font Santa, que fa partió amb la veïna localitat d'Esplugues, que actualment queda ocult pel carrer de Sant Ferran, plaça de Maragall i avinguda del Doctor Ribalta. Aquest torrent desguassa en el riu Llobregat en terme de Sant Joan Despí.

Un altre torrent és el del Pont Reixat, afluent de l'anterior, que també queda desfigurat pel centre urbà. Aquest torrent té el seu origen entre el Serral i la Creu del Pedró, i presenta un curs sensiblement paral·lel al de la riera de Sant Just, i s'ajunta a la riera de la Font Santa ja en terme de Sant Joan Despí.

Al sud-oest de Sant Just Desvern, i confrontant amb Sant Feliu de Llobregat, es troba el torrent de Matàsens, que té l'origen als vessants de la Penya del Moro, creua el Mas Lluí i desemboca en el riu Llobregat en terme d'aquesta darrera població.

1.2. TRETOS GEOLÒGICS

per Oriol Rigat Planas

INTRODUCCIÓ

Per entendre millor el tema de les mines d'aigua, hem de tenir un cert coneixement de la geologia on és situat el terme de Sant Just Desvern.

En primer lloc haurem de situar-lo dins de les unitats geològiques de les quals forma part amb certs trets geològics i morfoestructurals característics.

Així doncs, Sant Just Desvern està situat al sud-oest de la serra de Collserola, en contacte amb la vall del Llobregat. La serra de Collserola, que s'estén del riu Besós al riu Llobregat i entre el pla de Barcelona i les planes del Vallès, pertany a la serralada Litoral, la serralada més meridional del sistema Mediterrani Català, també anomenat Catalànids. La serra de Collserola és un bloc aixecat, limitat per falles i format per materials molt antics que daten de l'era Paleozoica. Aquests relleus paleozoics estan predominantment formats per pissarres, anomenades popularment llicorelles, i donen origen a muntanyes amb formes suaus, amb valls relativament amples, al fons de les quals apareix quasi sempre un replà de